Lieta Nr.A42474505
Lietvedības Nr. A42-1022-07/17

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2007. gada 31.janvārī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnesis V.Poķis,

piedaloties atbildētāja – Gaiķu pagasta pašvaldības pilnvarotajam pārstāvim Rolandam Vidžupam,
atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu pēc *A.S.* un *E.S.* pieteikuma par Gaiķu pagasta padomes Administratīvās komisijas 2005.gada 25. novembra lēmuma Nr. A78-10 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] 2005.gada 14.novembrī Saldus rajona policijas pārvalde sastādīja protokolu Nr.1188, par to, ka 2005.gada 9.novembrī *E.S.*, kopā ar pārējiem 9.klases skolniekiem *R.B.*, *D.L.*, *Ģ.G.*, *G.K.* un *R.D.* devās aiz skolas malkas šķūņa, lai varētu uzsmēķēt, tādejādi neievērojot un pārkāpjot skolas iekšējos kārtības noteikumus, par ko vairākkārtīgi ir brīdināti, tādejādi *A.S.* nav pildījis bērnu aprūpes pienākumu.

[2] 2005.gada 25.novembrī Gaiķu pagasta padomes Administratīvā komisija pieņēma lēmumu, ar kuru nolēma,

1) sodīt *A.S.* par Latvijas Administratīvo pārkāpuma kodeksa (turpmāk APK) 173.panta 1.daļā norādītā pārkāpuma izdarīšanu, izsakot brīdinājumu;

2) sodīt *E.S.*, uzliekot nostrādāt Gaiķu pamatskolā 20 stundas, strādājot ne vairāk kā 2 stundas dienā, nepārsniedzot 10 stundas nedēļā, no mācībām brīvajā laikā, līdz 2006.gada 1.februārim.

[3] 2005.gada 08.decembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts *A.S.* (turpmāk- Pieteicēji) pieteikums. Pieteicēji lūdz atcelt Gaiķu pagasta padomes Administratīvās komisijas (turpmāk –Atbildētāja) 2005.gada 25. novembra lēmuma Nr. A78-10.

Pieteicēji norāda, ka lēmums atceļams, jo sodi piemēroti nelikumīgi, nebalstoties uz likumdošanas normām. Lēmumā nav norādīts, par ko tiek sodīts *E.S.*, jo nav atsauces ne uz vienu APK pantu. Augšminētajās lietās nav administratīvā pārkāpuma sastāva.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

[4] 2005.gada 27.decembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemti Atbildētājas paskaidrojumi. Paskaidrojumos norādīts, ka administratīvās komisijas lēmums ir pamatots. No Administratīvās komisijas sēdes 25.11.2005. lēmuma aprakstošās daļas redzams, ka pirms lēmuma pieņemšanas komisija izskatījusi šādus pierādījumus: 1) protokolu par administratīvo pārkāpumu Nr.1188; 2) Gaiķu pamatskolas direktores ziņojumu; 3) *E.S.* paskaidrojumus; 4) *E.S.* sekmju izrakstu.

Pamatojoties uz iepriekš minētajiem pierādījumiem, lēmums par administratīvā soda piemērošanu, ticis pieņemts par *E.S.* izdarītiem regulāriem Gaiķu pamatskolas iekšējās kārtības noteikumu pārkāpumiem, kas izpaudās kā patvarība aiziešana no stundām, neinformējot skolotājus, kārtības traucēšana mācību stundās, nereaģējot uz skolotāju pamatotiem aizrādījumiem u.c..

Tā kā *E.S.* vecāki tika informēti par dēla uzvedību, taču nereaģēja, jo dēls turpināja izdarīt pārkāpumus, atbildētāja uzskata, ka *A.S.* ir izdarījis APK 173.panta pirmājā daļā paredzēto pārkāpumu.

[5] Pieteicēji uz tiesas sēdi nav ieradušies. Lūguši lietu izskatīt rakstveida procesā, kas ir atzīstams par līdzvērtīgu lūgumam, izskatīt tiesas sēdē bez pieteicēju klātbūtnes. Tiesa atzīst, ka pieteikumu var izskatīt bez pieteicēju klātbūtnes.

Atbildētāja pārstāvis pieteikumu neatzina. Papildus paskaidroja, ka pārkāpuma sastāvs ir, jo vecāki nav audzinājuši *E.S.* tā, lai netiktu pārkāpti sabiedriskās kārtības noteikumi (konkrētajā gadījumā skolas iekšējās kārtības noteikumi).

M o t ī v u d a ļ a

[6] Iepazinusies ar lietas materiāliem, tiesa atzīst, ka pieteikums ir apmierināms.

[7] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 103.panta 1.punktu, administratīvā procesa tiesā būtība ir tiesas kontrole pār iestādes izdota administratīvā akta vai iestādes faktiskās rīcības tiesiskumu vai lietderības apsvērumiem rīcības brīvības ietvaros.

LAPK 237.pants nosaka lietvedības uzdevumus administratīvo pārkāpumu lietās, proti, lietvedības uzdevumi administratīvo pārkāpumu lietās ir šādi: savlaicīgi, vispusīgi, pilnīgi un objektīvi noskaidrot katras lietas apstākļus, izlemt to stingrā saskaņā ar likumu, nodrošināt pieņemtā lēmuma izpildi, kā arī noskaidrot cēloņus un apstākļus, kas veicina administratīvo pārkāpumu izdarīšanu, novērst pārkāpumus, audzināt pilsoņus likumu ievērošanas garā un nostiprināt likumību.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

[8] LAPK 243.pants nosaka, ka pierādījumi administratīvā pārkāpuma lietā ir jebkuri fakti, uz kuru pamata institūcijas (amatpersonas) likumā noteiktajā kārtībā nosaka administratīvā pārkāpuma esamību vai neesamību, pie administratīvās atbildības sauktās personas vainu un citus apstākļus, kam ir nozīme lietas pareizā izlemšanā.

Šos faktus konstatē ar šādiem līdzekļiem: ar protokolu par administratīvo pārkāpumu, ar tās personas paskaidrojumiem, kuru sauc pie administratīvās atbildības, ar cietušā un liecinieku liecībām, eksperta atzinumu, lietiskajiem pierādījumiem, protokolu par priekšmetu un dokumentu izņemšanu, citiem dokumentiem, kā arī pārkāpumus fiksējošiem tehniskiem līdzekļiem (braukšanas ātruma noteikšanas mērierīces, mērierīces alkohola koncentrācijas noteikšanai izelpotajā gaisā, foto, video u.tml.).

[9] Ar lietas materiāliem konstatēts, ka 2005.gada 14.novembrī Saldus rajona policijas pārvalde sastādījusi protokolu Nr.1188 *(lietas 5.lapa)*.

Protokols sastādīts *A.S.* par APK 173.panta 1.daļā norādītā pārkāpuma izdarīšanu.

[10] 2005.gada 25.novembrī Atbildētāja ir izskatījusi *A.S.* sastādīto protokolu Nr.1188 un pieņēmusi lēmumu Nr.A78-10 *(lietas 7.lapa)*:

1) sodīt *A.S.* par Latvijas Administratīvo pārkāpuma kodeksa (turpmāk APK) 173.panta 1.daļā norādītā pārkāpuma izdarīšanu, izsakot brīdinājumu;

2) sodīt *E.S.* , uzliekot nostrādāt Gaiķu pamatskolā 20 stundas, strādājot ne vairāk kā 2 stundas dienā, nepārsniedzot 10 stundas nedēļā, no mācībām brīvajā laikā, līdz 2006.gada 1.februārim.

[11] APK 173.panta pirmā daļa nosaka, ka par bērna aprūpes pienākumu nepildīšanu, vecākiem vai personām, kas viņus aizstāj, izsaka brīdinājumu vai uzliek naudas sodu līdz divdesmit pieciem latiem.

[12] Dotā tiesību norma neparedz nepilngadīgā bērna sodīšanu, līdz ar to nav piemērojama attiecībā pret *E.S.*.

Līdz ar to nav konstatējams par kādu APK normas pārkāpumu *E.S.* ir saukts pie administratīvās atbildības.

[13] APK 9.pants nosaka, ka par administratīvo pārkāpumu atzīstama prettiesiska, vainojama darbība vai bezdarbība, kura apdraud valsts vai sabiedrisko kārtību, īpašumu, pilsoņu tiesības un brīvības vai noteikto pārvaldes kārtību un par kuru likumā paredzēta administratīvā atbildība.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 74.panta pirmās daļas trešo punktu, administratīvais akts nav spēkā, ja rakstveidā izdotajā adresātam nelabvēlīgajā administratīvajā aktā nav piemēroto tiesību normu uzskaitījuma.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

[14] Tiesa neveic iestādes funkcijas un pati pēc savas iniciatīvas nepārbauda, vai pieteicējs ir pārkāpis kādu APK normu. Tiesa, vērtējot administratīvā akta tiesiskumu, pārbauda, vai ir ievēroti formālie un procesuālie priekšnoteikumi (APL 250.panta 1.daļas 1.punkts), ja tiesa konstatē formālu pārkāpumu, tad tiesa izvērtē, vai tas ir būtisks.

Tiesību normas neesamība administratīvajā aktā neļauj konstatēt par kādu pārkāpumu persona tiek saukta pie administratīvās atbildības, līdz ar to nav iespējams konstatēt, vai ir administratīvā pārkāpuma sastāvs.

Neatkarīgi no turpmākiem apsvērumiem, lēmums daļā par *E.S.* saukšanas pie administratīvās atbildības ir atceļams.

[15] Izvērtējot, lēmumu daļā par *A.S.* saukšanu pie administratīvās atbildības par APK 173.panta pirmās daļas pārkāpumu tiesa konstatē, ka administratīvais akts ir pamatots ar faktu, ka *A.S.* dēls, *E.S.* 2005.gada 9.novembrī mācību stundu laikā ap pulksten 13.06 kopā ar pārējiem 9.klases skolniekiem devās aiz skolas malkas šķūņa, lai varētu uzsmēķēt, tādejādi pārkāpjot skolas iekšējos kārtības noteikumus.

[16] No lēmuma teksta nevar konstatēt, kādas tieši darbības nav (ir) izdarījis *A.S.*.

Lēmumā ir norādīts, ka *A.S.* nav veicis bērna aprūpes pienākumus.

[17] Saskaņā ar Civillikuma 177.pantu, bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

Atbildētājas paskaidrojumos ir norādīts, ka *A.S.*, nav novērsis to, lai dēls nepārkāptu skolas iekšējās kārtības noteikumus.

[18] Tiesas vērtējumā administratīvā soda piemērošana ir attiecināma uz gadījumiem, kad iekšējās kārtības noteikumi tiek pārkāpti tādēļ, ka vecāki materiāli nenodrošina bērnu (piemēram, nenopērk maiņas apavus, burtnīcas, grāmatas, nenodrošina iespēju bērnam ierasties uz skolu, neapmaksā bērnam pusdienas utt..).

Gadījumi, kad vecāki negrib vai nespēj audzināt bērnus ģimenē atbilstoši tam, lai tiktu ievērotas citu līdzcilvēku intereses (sabiedriskā kārtībā), ir sodāmi tikai atsevišķos gadījumos, kas nodarīti APK 173.panta otrajā daļā, proti, ja bērns vecumā līdz 16 gadiem izdarījis sīko huligānismu vai lietojis narkotiskās vai psihotropās vielas bez ārstniecības personu norādījuma, vai atradies dzērumā, vai nodarbojies ar ubagošanu.

Likumā nodoto gadījumu uzskatījums nav paplašināms piemērojot analoģiju, jo administratīvais process neparedz likuma normas paplašinātu tulkošanu.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

[19] Konkrētajā gadījumā sods tēvam piemērots par dēla smēķēšanas mēģinājumu aiz skolas šķūņa.

[20] Par smēķēšanu pie skolas (sabiedriskā vietā), personu, kas to dara var saukt pie atbildības, saskaņā ar konkrētām likuma normām. Ja pārkāpējs ir nepilngadīgais, tam var piemērot audzinoša rakstura piespiedu līdzekļus.

Smēķēšanas mēģinājums pats par sevi nav pārkāpums, līdz ar to formāli nav konstatējams, ka būtu izdarīts pārkāpums.

[21] Atbildētājas paskaidrojumos ir vispārīga norāde, ka vecāki tika informēti par dēla uzvedību, taču nereaģēja, jo dēls turpināja izdarīt pārkāpumus.

Tiesas vērtējumā pat, ja pastāv acīmredzamas nepilnības audzināšanā, vecāku administratīva sodīšana nav paredzēta.

Šāds secinājums izriet no tiesību normas, kas paredz administratīvu sodu par aprūpes pienākumu nepildīšanu.

Tiesas ieskatā likumdevējs ir apzināti norādījis uz aprūpes pienākumiem, nevis audzināšanas pienākumu neveikšanu. Par to liecina fakts, ka līdz 2004.gada 22.decembrim 173.panta pirmā daļa noteica, ka „par nepilngadīgu bērnu audzināšanas un izglītošanas pienākumu nepildīšanu, ko izdarījuši vecāki vai personas, kas viņus aizstāj,- izsaka brīdinājumu vai uzliek naudas sodu līdz piecdesmit latiem”.

Tiesa konstatē, ka normas iepriekšējā redakcija paredzēja administratīvu sodu par audzināšanas un izglītošanas pienākumu nepildīšanu, savukārt patreizējā redakcija nosaka, ka sods ir piemērojams par aprūpes pienākumu neveikšanu.

[22] Apkopjot iepriekš minēto tiesa atzīst, ka lēmumā norādītās *E.S.* darbības, došanās ar citiem skolēniem aiz šķūņa uzpīpēt, nav vērtējamas par tādām darbībām, kuras būtu par pamatu uzskatīt, ka *A.S.* nav veicis bērna aprūpes pienākumus. Līdz ar to nav pamata saukt *A.S.* pie administratīvās atbildības.

[23] APK 286.pantu Orgāns (amatpersona), izskatot sūdzību vai protestu par lēmumu administratīvā pārkāpuma lietā, pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

1) atstāj lēmumu negrozītu, bet sūdzību vai protestu noraida;

2) atceļ lēmumu un nosūta lietu jaunai izskatīšanai;

3) atceļ lēmumu un izbeidz lietu;

4) groza soda mēru ietvaros, kas paredzēti normatīvajā aktā par atbildību par administratīvo pārkāpumu, taču tā, lai sods netiktu pastiprināts.

[24] Tiesa ir konstatējusi, ka pārsūdzētais administratīvais akts nesatur pamatojumu, kas apstiprinātu, ka ir izdarīts APK 173.panta pirmajā daļā norādītais pārkāpums. Līdz ar to tiesa atzīst, ka lēmums ir atceļams un lieta ir izbeidzama.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

R e z o l u t ī v ā d a ļ a

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, 253.pantu, Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 286.panta 3.punktu, tiesa

n o s p r i e d a :

apmierināt *A.S.* un *E.S.* pieteikumu.

Atcelt Gaiķu pagasta padomes administratīvās komisijas 2005.gada 25.novembra lēmumu Nr. A78-10 un izbeigt lietu.

Šo spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvajā rajona tiesā.

Tiesnesis V.Poķis

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com